

FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ

ÚVOD

Finančná gramotnosť nie je oficiálne zadefinovaná ako prierezová téma, ale jej obsah sa prelína všetkými predmetmi. Vychádza zo schváleného Národného štandardu finančnej gramotnosti, verzia 1.2. Umožňuje žiakom získať vedomosti, zručnosti, postoje a návyky v oblasti financií, ktoré sú dôležité pre plnohodnotný život človeka. Vedie ich na veku primeranej úrovni ku komplexnému pochopeniu vzájomných vzťahov človeka a ekonomickej sféry v rôznych jej oblastiach.

Tento vzdelávací štandard je pripravený k voliteľnému predmetu finančná gramotnosť na prvom stupni základnej školy. Škola si môže v rámci školského vzdelávacieho programu vytvoriť nový predmet na základe poznámok rámcového učebného plánu štátneho vzdelávacieho programu. Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. K vymedzeným výkonom sa priradzuje obsahový štandard. Stanovený vzdelávací štandard môže učiteľ tvorivo modifikovať v rámci školského vzdelávacieho programu v závislosti od zvoleného ročníka, v ktorom sa tento predmet bude vyučovať, potrieb a záujmu žiakov, učiteľov, regiónu a podobne. Je koncipovaný tak, že vytvára priestor na realizáciu situačných hier, exkurzií a aktivity žiakov, vzájomné diskusie a riešenie praktických problémov.

Predmet finančná gramotnosť odporúčame zaradiť do 9. ročníka základnej školy v hodinovej dotácii 1 hodina týždenne.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet Finančná gramotnosť je zameraný na rozvíjanie a zvyšovanie finančnej gramotnosti žiakov, pričom ju chápeme ako schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Preto sa dôraz kladie na praktické využitie poznatkov a prepojenie s realitou. Snahou vyučovacieho predmetu je poskytnúť žiakom také vedomosti a zručnosti, ktoré im pomôžu pri štarte samostatného života.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- vedia nájsť, vyhodnotiť a použiť finančné informácie,
- poznajú základné pravidlá riadenia financií,
- rozoznajú na veku primeranej úrovni riziká v riadení financií,
- si stanovujú finančné ciele a naplánujú ich dosiahnutie,
- rozvíjajú schopnosť sporiť ako základ pre budúce finančné rozhodnutia,
- efektívne používajú základné finančné služby,
- plnia prípadné svoje finančné záväzky,
- zveľaďujú a chránia svoj aj zverený majetok,
- sa orientujú v zabezpečovaní základných ľudských a ekonomických potrieb jednotlivca a rodiny, prípadne malého podniku,
- hodnotia úspešnosť vlastnej sebarealizácie, inšpirujú sa príkladmi úspešných osobností,
- orientujú sa v oblasti finančného trhu (Národná banka Slovenska, komerčné banky, poisťovne, finanční sprostredkovatelia a ostatné finančné inštitúcie),
- uplatňujú základné práva spotrebiteľa,
- ovládajú základné práva a povinnosti osoby fungujúcej ako podnikateľ,

- zhodnotia klady a riziká podnikateľskej činnosti,
- zostavia a prezentujú vlastný jednoduchý podnikateľský zámer, myslia strategicky, analyzujú a riešia problémy v súvislosti s oblasťou financií.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Človek a peniaze

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť možnosti úniku dôležitých osobných informácií, - zhodnotiť dôsledky zneužitia osobných informácií, - vysvetliť na konkrétnych príkladoch funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie životných potrieb, - identifikovať ochranné prvky eurobankoviek, - zoradiť osobné finančné ciele podľa ich priority, - prijímať finančné rozhodnutia na základe svojich reálnych možností a zhodnotiť ich dôsledky, - identifikovať, prípadne zorganizovať podujatie s charitatívnym rozmerom, - opísať moderné spôsoby platenia, - rozlíšiť platobné karty podľa funkcie (debetné, kreditné), - opísať spôsoby platenia v tuzemskej a zahraničnej mene, - porozumieť prepočtu meny (napr. českých korún na euro a naopak), - rozumieť vplyvu inflácie na spotrebu obyvateľstva, - rozlíšiť pozitívne a negatívne vplyvy reklamy na spotrebiteľa, - uviesť príklady klamlivých a zavádzajúcich obchodných praktík, - uviesť príklady falšovaných tovarov (tzv. fejkov), - identifikovať korupčné správanie, - identifikovať podvodné správanie, - uviesť príklady zneužívania verejných zdrojov. 	<p>potreba, hodnota charita osobné údaje peniaze – hotovostné (minca a bankovky), bezhotovostné ochranné prvky bankoviek hotovostná a bezhotovostná platba účet, platobná karta, bankomat mena, valuty, devízy, kurz meny inflácia trh, ponuka, dopyt, cena, stanovenie ceny reklama, klamlivá obchodná praktika korupcia, podvod, úplatok, verejné zdroje, Úrad pre verejné obstarávanie</p>

Domácnosť

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyhľadať informácie o právach spotrebiteľov vrátane práva na reklamáciu, - vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzať konfliktom (finančná inštitúcia, klient), - vysvetliť pojem mzda (hrubá, čistá), - charakterizovať príjem z podnikateľskej činnosti, - vysvetliť prvky osobného rozpočtu (pravidelné a nepravidelné príjmy, výdavky a úspory), - zostaviť rozpočet domácnosti, - vysvetliť hodnotu a význam „núdzového fondu“, - charakterizovať typy rozpočtov (vyrovnaný, schodkový, prebytkový) na úrovni rodiny, - uviesť príklady, ako štát využíva príjmy z daní, - zostaviť jednoduchý podnikateľský zámer a rozpočet malého podniku – fyzickej osoby, - vysvetliť podstatu a význam podnikania na príkladoch podnikateľských subjektov v praxi, - navrhnuť vlastný projekt a individuálne aj tímovo pracovať na jeho realizácii. 	<p>práva spotrebiteľov, reklamácia, záručná doba majetok, investícia, záväzok príjmy, výdavky, rozpočet, rezervný/núdzový fond mzda (hrubá a čistá), daň podnikateľ, podnikateľský zámer</p>

Finančné inštitúcie a produkty

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť, kedy sporiť a kedy si požičiavať (rozdiel medzi úsporami a pôžičkou), - opísať základné typy bankových produktov, - opísať spôsob rozhodovania pri sporení a investovaní finančných prostriedkov, - zhodnotiť výhody a nevýhody využívania úveru vrátane používania kreditnej karty, - aplikovať na príkladoch jednoduché úročenie, - uviesť príklady spotrebiteľských úverov a ich poskytovateľov, - vysvetliť rozdiel medzi bankovými a nebankovými subjektmi, - analyzovať možnosti získavania finančných prostriedkov cez bankové a nebankové subjekty a dôvody a riziká nákupov na úver, - vysvetliť systém ochrany spotrebiteľa pri úveroch spotrebiteľom, - vysvetliť význam ochrany vkladov v SR, - uviesť príklady legálnych a nelegálnych postupov pri vymáhaní dlhov, - zhodnotiť význam úverovej histórie a budovanie pozitívnej úverovej histórie, - opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé, strednodobé a dlhodobé ciele, - uviesť príklad investície, ktorá umožňuje rýchly a jednoduchý prístup k finančným prostriedkom, - uviesť možnosti využitia voľných finančných prostriedkov (sporenie, produkty so štátnym príspevkom, nehnuteľnosti), - zdôvodniť výber zvoleného produktu pre investovanie voľných finančných prostriedkov, 	<p>finančný trh banka, nebankovka bežný účet, platobná karta, kontokorent elektronické bankovníctvo spotrebiteľský úver kreditná karta hypotekárny úver splátkový predaj lízing vymáhanie dlhov, exekúcia úverová história sporiaci účet termínovaný vklad investícia riziko, poistenie (verejné, komerčné), neživotné poistenie</p>

- opísať spôsoby, akými sa dajú znížiť rôzne druhy rizík alebo ako sa im dá úplne vyhnúť,- vysvetliť podstatu a význam poistenia,- uviesť základné druhy poistenia (životné a neživotné),- vysvetliť základný účel verejného poistenia,- charakterizovať zdravotné poistenie, sociálne poistenie a v rámci neho predovšetkým nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie a poistenie v nezamestnanosti,- rozoznať hlavné typy poistenia motorových vozidiel,- vysvetliť rozdiel medzi poistením nehnuteľnosti (bytu, resp. domu) a poistením domácnosti (zariadenia).	